

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ફર્સ્ટ અપીલ નં.૩૮૯૪/૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અકિલ કુરેશી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિપુલ એમ. પંચોલી

=====

- ૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?
- ૨ રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?
- ૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા ઇચ્છે છે?
- ૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ કે પછી તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગેના કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?
- ૫ શું તે સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનો છે?

=====

નેશનલ ઇન્સ્યોરન્સ કં..... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગોરધનભાઈ દામજીભાઈ નકુમ અને પ..... સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં.૧ તરફે વકીલ શ્રી દક્ષેશ મેહતા વતી શ્રી આર.ડી.મેહતા
સામાવાળા(ઓ) નં.૧-૪ તરફે વકીલ શ્રી આર.સી.કક્કડ સામાવાળા(ઓ)
નં.૫-૬ તરફે નોટિસની બજવણી થઈ નથી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અકિલ કુરેશી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિપુલ એમ. પંચોલી

તારીખ:૧૪/૧૦/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિપુલ એમ. પંચોલી દ્વારા)

અપીલકર્તા વીમા કંપની માટે શ્રી દક્ષેશ મેહતા માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી
આર.ડી.મેહતા અને મૂળ દાવેદારો માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી આર.સી.કક્કડ,
સામાવાળાઓની સંખ્યા ૧ થી ૪ રજૂ કરે છે.

મોટર અકસ્માત દાવા અરજી નં.૮૦૧/૯૭ માં મોટર અકસ્માત દાવા
ટ્રિબ્યુનલ, જામનગર દ્વારા આપવામાં આવેલા ૯.૧૨.૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને
ચુકાદાને પડકારતી વીમા કંપની દ્વારા હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવી
છે.વર્તમાન કેસની ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૧૮.૦૮.૧૯૯૭ ના રોજ મૃતક સંદીપકુમાર GJ-10-D-2515 નોંધણી
ધરાવતી હીરો હોન્ડા મોટરસાયકલ પર વડોદરાથી બોરસદ જઈ રહ્યો હતો અને
સવારે ૯ વાગ્યે જ્યારે તેઓ મહિસાગર પુલ નજીક હતા ત્યારે MH-35-922
નોંધણી ધરાવતું એક ટ્રેક્ટર-ટ્રેલર પાછળથી આવ્યું અને હીરો હોન્ડા મોટર-

સાયકલને ટક્કર મારી હતી, જેના પરિણામે સંદીપકુમાર નીચે પડી ગયો હતો અને તેને ગંભીર ઈજાઓ થઈ હતી અને તેનું ઘટનાસ્થળે જ મોત થયું હતું.

મૃતકના પિતા, માતા, વિધવા અને સગીર પુત્રએ મોટર અકસ્માત દાવા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ડ્રાઈવર અને ટ્રેક્ટર-ટ્રેલરના માલિક સામે અને વર્તમાન અપીલકર્તા વીમા કંપની સામે પણ દાવો અરજી દાખલ કરી હતી. ઉપરોક્ત દાવો અરજીમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અકસ્માત સમયે મૃતક સંદીપકુમારની ઉંમર ૨૩ વર્ષની હતી. વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મૃતક પાસે બેચલર ઓફ એન્જિનિયરિંગની ડિગ્રી હતી જે તેને મે-જૂન ૧૯૯૬માં મળી હતી અને તે જુલાઈ ૧૯૯૭માં જી. એસ. એફ. સી. માં કેમિકલ એન્જિનિયર (શિફ્ટ એન્જિનિયર ગ્રેડ II) તરીકે જોડાયો હતો. દાવો અરજીમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેણે ૧૬ દિવસ કામ કર્યું હતું અને તેને રૂ. ૮૩૦૦ નો પગાર મળ્યો હતો-અને તેથી, તેનો દર મહિને પગાર રૂ. ૧૬,૦૦૦/- હશે. આવી હકીકતોના આધારે, દાવેદારોએ વ્યાજ અને કિંમત સાથે રૂ. ૩૦ લાખનો દાવો કર્યો હતો.

અપીલકર્તા વીમા કંપનીએ લેખિત નિવેદન દાખલ કરીને દાવો અરજીનો વિરોધ કર્યો હતો. દાવેદારોએ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા હતા. દાવેદાર નંબર ૧ એ આંક ૨૨ દ્વારા સોગંદનામાના સ્વરૂપમાં પુરાવા આપ્યા હતા. મૂળ સામાવાળાઓએ તેમના કેસના સમર્થનમાં કોઈ સાક્ષીની તપાસ કરી નથી. ટ્રિબ્યુનલે જણાવ્યું હતું કે અકસ્માત ટ્રેક્ટર-ટ્રેલરની ઉતાવળ અને બેદરકારીને કારણે થયો છે.

જ્યાં સુધી વળતરની રકમની વાત છે, ત્યાં સુધી ટ્રિબ્યુનલે ડિસેમ્બર ૨૦૦૦ સુધી વાર્ષિક ૯ ટકાના દરે વ્યાજ સાથે કુલ ૨૩,૦૦૦ રૂપિયા અને ત્યારબાદ પ્રમાણસર ખર્ચ સાથે વસૂલાત થાય ત્યાં સુધી વાર્ષિક ૬ ટકાના દરે ચુકાદો આપ્યો હતો.

અપીલકર્તા વીમા કંપનીએ, તેથી, ઉપરોક્ત દાવા અરજીમાં મોટર અકસ્માત દાવા ટ્રિબ્યુનલ, જામનગર દ્વારા આપવામાં આવેલા ૦૯.૧૨.૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને ચુકાદાને પડકાર્યો હતો.ઉપરોક્ત ચુકાદા અને ચુકાદાને મુખ્યત્વે વળતરની માત્રાના આધારે પડકારવામાં આવે છે.

આ તબક્કે, એ નોંધવું સુસંગત છે કે અપીલકર્તા વીમા કંપનીએ ચુકવણી કરવાની જવાબદારીને પડકાર્યો નથી કે ન તો અકસ્માતમાં સામેલ વાહનને લઈને કોઈ વિવાદ છે.તેથી, જોકે સામાવાળાઓ નં.૫ અને ૬ જેઓ ટ્રેક્ટર-ટ્રેલરના ચાલક અને માલિક છે તેમને વર્તમાન અપીલમાં સેવા આપવામાં આવી નથી, તેમ છતાં તેમની ગેરહાજરીમાં વર્તમાન અપીલની યોગ્યતા પર સુનાવણી કરવામાં આવે છે.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહતા એ મુખ્યત્વે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે મૃતક સંદીપકુમારની માસિક આવક રૂ.૧૬,૦૦૦/- દર મહિને ધ્યાનમાં લેવામાં ભૂલ કરી છે.વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે એવું નિરીક્ષણ કરવામાં ભૂલ કરી છે કે મૃતકએ ૧૬ દિવસ સુધી તેની ફરજો બજાવી હતી જેના માટે તેને રૂ.૮૩૦૦/-

and ચૂકવવામાં આવ્યો હતો, તેથી તેનો એક મહિનાનો પગાર રૂ.૧૬,૦૦૦/- હશે.ત્યારબાદ આવી આવકના આધારે, મૃતકની સંભવિત આવક દર મહિને રૂ.૨૦,૦૦૦/- ગણવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ મૃતકના વ્યક્તિગત ખર્ચ અને ખિસ્સાના ખર્ચ માટે એક તૃતીયાંશ રકમ કાપવામાં આવી હતી, જેથી ટ્રિબ્યુનલે રૂ.૨૮,૮૦,૦૦૦/- પર નિર્ભરતા લાભ પર પહોંચતી વખતે ભૂલ કરી હતી.

મૂળ-દાવેદારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી આર.સી.કક્કડ એ નં.૧ થી ૪ સુધી રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે આંક ૩૧ પર રજૂ કરવામાં આવેલી પગારની સિલપના આધારે વળતરની રકમની ગણતરી કરી છે.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે જો મૃતકને ૧૬ દિવસ માટે રૂ.૮૩૦૭ નો પગાર મળે, તો એક મહિના માટે તેનો પગાર રૂ.૧૬,૦૦૦/- હશે.વિદ્વાન વકીલ શ્રી કક્કડ દ્વારા આગળ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ૧૫ નો ગુણક ખોટી રીતે લાગુ કર્યો છે.તેમણે સરલા વર્મા વિરુદ્ધ ડી. ટી. સી. ના કેસમાં (૨૦૦૯) ૬ એસ. સી. સી. ૧૨૧માં નોંધાયેલા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.ઉપરોક્ત નિર્ણય પર આધાર રાખીને, ખાસ કરીને પેરા ૪૨, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ૧૮ નો ગુણક વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા લાગુ થવો જોઈએ.

અમે રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી અને વિદ્વત ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને ચુકાદાનો અભ્યાસ કર્યો છે અને દસ્તાવેજો પરના પુરાવા અને પક્ષકારો વતી વિદ્વત વકીલો વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, અમારો મત છે કે વિદ્વત ટ્રિબ્યુનલે મૃતક સંદીપકુમારની આવકને રૂ.૧૬,૦૦૦/- પર પગાર સ્લિપ, આંક ૩૧ ના આધારે ધ્યાનમાં લઈને ભૂલ કરી છે.જો જુલાઈ ૧૯૯૭ની પગારની સ્લિપ કાળજીપૂર્વક જોવામાં આવે, તો તે બહાર આવે છે કે ઉપરોક્ત પગારની સ્લિપ ૩૧ દિવસની છે, જેમાં મૃતકની કુલ કરપાત્ર આવક રૂ.૪૬,૦૦૦/- દર્શાવવામાં આવી હતી, જેમાંથી રૂ.૧૫૦-કર દ્વારા કાપવામાં આવી હતી.આમ, પ્રથમ દષ્ટિએ તે સ્પષ્ટ છે કે આવી પગાર પત્રક ૧૬ દિવસના સમયગાળા માટે નથી અને તેથી, વિદ્વત ટ્રિબ્યુનલે મૃતક સંદીપ કુમારના દર મહિને રૂ.૧૬,૦૦૦/- ના પગારને ખોટી રીતે ધ્યાનમાં લીધો છે.ઉપરોક્ત પગારની સ્લિપમાંથી, મૃતકના પગારને રૂ.૮૩૦૦ પર ગણી શકાય- જેમાંથી રૂ.૧૫૦-કરવેરાના રૂપમાં કાપવામાં આવે છે, મૃતકની માસિક આવક રૂ.૮૨૦૦/- પ્રતિ મહિનો હશે.વધુમાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે જો સરલા વર્મા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત ગુણોત્તર વર્તમાન કેસમાં લાગુ કરવામાં આવે, તો ભવિષ્યની સંભાવનાઓ માટે મૃતકના વાસ્તવિક પગારમાં ૫૦ ટકા ઉમેરી શકાય છે.આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે મૃતકના વ્યક્તિગત ખર્ચ અને અન્ય ખિસ્સાના ખર્ચ માટે એક તૃતીયાંશ રકમ બાદ કરી છે.જો કે, રેકૉર્ડ પરથી એવું લાગે છે કે ચાર આશ્રિતો-

દાવેદારો છે અને તેથી, એક તૃતીયાંશને બદલે, મૃતકના વ્યક્તિગત ખર્ચ અને અન્ય ખિસ્સાના ખર્ચ માટે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એક ચતુર્થાંશ રકમ કાપવી જરૂરી હતી.આમ, ઉપરોક્તમાંથી, જો આપણે મૃતકની માસિક આવકને રૂ.૮૨૦૦ તરીકે ધ્યાનમાં લઈએ અને ૫૦ ટકા ભાવિ સંભવિત આવક ઉમેરી શકાય, તો તે દર મહિને રૂ.૧૨,૩૦૦/- પર આવશે.રૂ.૧૨,૩૦૦/- ની ઉપરોક્ત રકમમાંથી, જો એક ચતુર્થાંશ રકમ વ્યક્તિગત અને ખિસ્સામાંથી ખર્ચ માટે કાપવામાં આવે, તો તે દર મહિને રૂ.૯૨૨૫ પર આવશે.આમ દાવેદારો દર વર્ષે રૂ.૯૨૨૫ x ૧૨ મેળવવા માટે હકદાર છે અને તે પછી જો ૧૮ નો ગુણક લાગુ કરવામાં આવે, તો તે રૂ.૧૯,૮૨,૬૦૦/- પર આવશે.

આ તબક્કે દાવેદારોના વકીલ શ્રી કક્કડે વિનંતી કરી હતી કે રાજેશ વિરુદ્ધ રાજબીર સિંહ (૨૦૧૩) ૯ એસ. સી. સી. પજના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાના સંદર્ભમાં દાવેદારો કન્સોર્ટિયમના વડા હેઠળ રૂ. ૧ લાખ અને બાળકની સંભાળ અને માર્ગદર્શન ગુમાવવા બદલ રૂ. ૧ લાખ મેળવવા હકદાર રહેશે.તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે વિમલ કંવર વિરુદ્ધ કિશોર દાન, (૨૦૧૩) ૭ એસ. સી. સી. ૪૭ ૬ના કેસમાં પછીના નિર્ણયમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ફરી એકવાર આવા શીર્ષકો હેઠળ રૂ. ૧ લાખ મંજૂર કર્યા હતા.એ પણ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે સનોબાનુ નઝીરભાઈ મિર્ઝા વિરુદ્ધ અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ, ૨૦૧૩ એસીજે ૨૭૩૩ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે રાજેશ (સુપ્રા) ના કેસમાં નિર્ણયના આધારે સમાન રકમનો ચુકાદો આપ્યો હતો.

બીજી તરફ, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે મીનૂ રાઉત વિરુદ્ધ સત્ય પ્રધુમ્ન મહાપાત્રા, (૨૦૧૩) ૧૦ એસ. સી. સી. ૬૯૫ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું હતું, જેમાં પરંપરાગત શીર્ષકો હેઠળ રૂ.૫૦,૦૦૦/- ની રકમ આપવામાં આવી હતી.તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે યુનાઈટેડ ઇન્ડિયા ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ નયનાબેનના કેસમાં આ અદાલતે ૨૦૦૧ની ફર્સ્ટ અપીલ નં.૪૮૧ માં મીનૂ રાઉતના (ઉપરોક્ત) કેસમાં નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરીને સંઘના નુકસાન, સંપત્તિના નુકસાન અને અંતિમ સંસ્કારના ખર્ચ માટે સંયુક્ત રીતે રૂ.૫૦,૦૦૦/- નો ચુકાદો આપ્યો હતો.

રાજેશ (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે જીવલેણ કેસોમાં આપવામાં આવતા સંઘની રકમમાં વધારો કરવાની હિમાયત કરી હતી.તે નીચે પ્રમાણે અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

“૧૭. કાયદાકીય મુદ્દા પર આ અદાલતના નિર્ણયનો ગુણોત્તર એક પૂર્વવર્તી છે.પરંતુ આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ નિરીક્ષણ, મુખ્યત્વે સામાજિક-આર્થિક મુદ્દા પર એકરૂપતા અને સુસંગતતા હાંસલ કરવા માટે, કાનૂની સિદ્ધાંતથી વિપરીત, એક પૂર્વવર્તી હોવા છતાં, હોઈ શકે છે, અને હકીકતમાં સમયાંતરે તેની સમીક્ષા થવી જોઈએ, જેમ કે સંતોષ દેવીએ અવલોકન કર્યું છે.તેથી, અમે પરંપરાગત શીર્ષકો હેઠળ વળતર આપવાની પ્રથાની સમીક્ષા કરી શકીએ છીએ:જીવનસાથીને સંઘની ખોટ, બાળકોને પ્રેમ, સંભાળ અને માર્ગદર્શનની ખોટ અને અંતિમ સંસ્કારનો ખર્ચ.એ નોંધવું જોઈએ કે તે હેડમાં રૂ.૨૫૦૦ થી રૂ.૧૦,૦૦૦ નો સરવાળો ઘણા દાયકાઓ પહેલાં નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો અને કુળાવાના પરિબલને ધ્યાનમાં રાખીને, તે વધારવાની જરૂર છે.સરલા વર્માના કેસમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે સંઘની ખોટ માટે વળતર રૂ.૫૦૦૦ થી રૂ.૧૦,૦૦૦ ના રોષમાં હોવું જોઈએ.કાનૂની ભાષામાં, "સંઘ" એ જીવનસાથીનો કંપની, સંભાળ, મદદ, આરામ, માર્ગદર્શન, સમાજ, સાંત્વના, સ્નેહ અને તેના અથવા તેણીના

જીવનસાથી સાથેના જાતીય સંબંધોનો અધિકાર છે.નુકસાનીના તે બિન-આર્થિક વડાને આપણી અદાલતો દ્વારા યોગ્ય રીતે સમજવામાં આવ્યું નથી.જીવનસાથીની સંગત, પ્રેમ, સંભાળ અને રક્ષણ વગેરેની ખોટને યોગ્ય રીતે વળતર આપવું પડશે.કન્સોર્ટિયમના નુકસાન માટે બિન-આર્થિક નુકસાનની વિભાવના એ વિશ્વના અન્ય ભાગોમાં, ખાસ કરીને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરિકા, ઓસ્ટ્રેલિયા વગેરેમાં વળતરના પુરસ્કારના મુખ્ય વડાઓમાંની એક છે. અંગ્રેજી અદાલતોએ કામચલાઉ વિકલાંગતાના સમયગાળા દરમિયાન પણ વળતર મેળવવાના જીવનસાથીના અધિકારને પણ માન્યતા આપી છે.સંઘની ખોટ દ્વારા, અદાલતોએ ભવિષ્યના વર્ષો દરમિયાન જીવનસાથીના સ્નેહ, આરામ, સાંત્વના, સંગત, સમાજ, સહાય, રક્ષણ, સંભાળ અને જાતીય સંબંધોના નુકસાનની ભરપાઈ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.અન્ય દેશો અને અન્ય અધિકારક્ષેત્રોમાં આપવામાં આવતા વળતરથી વિપરીત, કાનૂની વારસદારોને અન્યથા આર્થિક નુકસાન માટે પર્યાપ્ત વળતર આપવામાં આવે છે, તેથી આ શીર્ષક હેઠળ મોટી રકમ આપવાનું યોગ્ય રહેશે નહીં.તેથી, જો અમારો મત છે કે તે માત્ર ન્યાયી અને વાજબી હશે કે અદાલતો સંઘના નુકસાન માટે ઓછામાં ઓછા એક લાખ રૂપિયા આપે.”.

ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, સુપ્રીમ કોર્ટે સગીર બાળકોની સંભાળ માટે માર્ગદર્શન

ગુમાવવા બદલ અલગથી રૂ. ૧ લાખનો ચુકાદો આપ્યો હતો.જો કે, કોઈ નોંધ કરી શકે છે કે સંપત્તિના નુકસાન માટે કોઈ અલગ રકમ આપવામાં આવી ન હતી.બાદમાં, વિમલ કંવર (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે ફરી એકવાર નીચેની રીતે વળતરનો ચુકાદો આપ્યો:

“૩૩. રેકૉર્ડ પરની હકીકતો અને પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે મૃતક સજ્જન સિંહની માસિક આવક દર મહિને ૯,૦૦૦ x ૨ = રૂ.૧૮,૦૦૦/- હોવાનો અંદાજ લગાવીએ છીએ.આમાંથી તેના અંગત જીવનનિર્વાહનો ખર્ચ, જે એક તૃતીયાંશ હોવો જોઈએ, ત્રણ આશ્રિતો હોવાથી તેને કાપવો પડશે.આમ, 'વાસ્તવિક પગાર' દર વર્ષે રૂ.૧૮,૦૦૦-૬,૦૦૦/- = રૂ.૧૨,૦૦૦/- અથવા રૂ.૧૨,૦૦૦ x ૧૨ = ૧,૪૪,૦૦૦ પર આવશે.મૃત્યુ સમયે મૃતક ૨૮.૫ વર્ષનો હોવાથી ૧૭ નો ગુણક લાગુ કરવામાં આવે છે, જે મૃતકની ઉંમરને અનુરૂપ છે.સામાન્ય વળતર પછી રૂ.

૧,૪૪,૦૦૦-X ૧૭ = ૩.૨૪,૪૮,૦૦૦/- થશે, જેમાં અમે ૩. ૧,૦૦,૦૦૦-; દીકરી માટે પ્રેમ અને સ્નેહ ગુમાવવો ૩. ૨,૦૦,૦૦૦-, વિધવા અને માતા માટે પ્રેમ અને સ્નેહ ગુમાવવો ૩. ૧,૦૦,૦૦૦-દરેક એટલે કે ૩. ૨,૦૦,૦૦૦-અને અંતિમ સંસ્કારનો ખર્ચ ૩.૨૫,૦૦૦/-".

તેવી જ રીતે, સનાબાનુ નઝીરભાઈ મિર્ઝા (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં પણ સર્વોચ્ચ અદાલતે સંપત્તિના નુકસાન માટે અલગથી કોઈ વળતર આપ્યા વિના આવી રકમનો ચુકાદો આપ્યો હતો.

એ વાત સાચી છે કે મીનૂ રાઉતના કિસ્સામાં, સુપ્રીમ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પરંપરાગત હેડ હેઠળ વળતરને ૩.૫૦,૦૦૦/- સુધી મર્યાદિત કર્યું હતું.આ અદાલતે, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, યુનાઈટેડ ઇન્ડિયા ઇન્શ્યોરન્સ કંપની વિરુદ્ધ નયનાબેન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આવી પદ્ધતિ અપનાવી છે.

આમ જોઈ શકાય છે કે કન્સોર્ટિયમ માટે આપવામાં આવતું વળતર અને બાળકો પ્રત્યેનો પ્રેમ અને સ્નેહ ગુમાવવો એ સખત રીતે પ્રમાણિત નથી.તેમ છતાં, સર્વોચ્ચ અદાલતના વિવિધ નિર્ણયોમાંથી ઉપલબ્ધ વલણ અને સંકેતો રૂપિયાની ઘટતી ખરીદ શક્તિ સાથે સુસંગત રહેવા માટે પરંપરાગત હેડ હેઠળ આવા વળતરમાં વધારો કરવાની તરફેણમાં છે તેમજ અચાનક દુઃખદ અને બિનજરૂરી નુકસાનની વિભાવનાને ધ્યાનમાં રાખીને મૃતકના પરિવારના સભ્યોને આઘાત અને માનસિક વેદના થાય છે.જો તે પત્ની હશે, તો તે જીવનભરના પ્રેમ, સ્નેહ અને રક્ષણ અને સંગતથી વંચિત રહેશે.નાની ઉંમરે બાળકો એવા માતાપિતાને ગુમાવશે જેમના વિના તેમનો ઉછેર અને વાલીપણું અનિશ્ચિત સમય સુધી અધૂરું રહેશે.ઉપર નોંધાયેલા સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓ, જેમાં અપીલકર્તાના

વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા મીનૂ રાઉતના કેસનો સમાવેશ થાય છે, તે સંઘ પ્રત્યે રૂઢિચુસ્ત રકમ આપવા અથવા બાળકો પ્રત્યે પ્રેમ અને સ્નેહ ગુમાવવાના વર્તમાન વલણમાંથી વિરામ સૂચવે છે.

વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, તેથી, અમે સંઘની ખોટ અને બાળકો પ્રત્યેના જીવન અને સ્નેહની ખોટના સંયુક્ત વડાઓ માટે રૂ. ૧ લાખની રકમ અપનાવીએ છીએ. સંપત્તિના ગુકસાન માટે કોઈ અલગ રકમ આપવામાં આવી રહી નથી. આ રૂ. ૧૦,૦૦૦/- દ્વારા અંતિમ સંસ્કારના ખર્ચમાં ઉમેરવામાં આવશે. આમ, દાવેદારોને ચૂકવવાપાત્ર કુલ વળતર રૂ. ૧૯,૯૨,૬૦૦ + રૂ. ૧,૧૦,૦૦૦ = રૂ. ૨૧,૦૨,૬૦૦/- થી વધીને રૂ. ૨૧,૦૫,૦૦૦/- થશે. આ દાવા ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આપવામાં આવેલા રૂ. ૨૯,૨૩,૦૦૦/- ના વળતરના નિર્દેશના સ્થાને હશે.

પરિણામે, અપીલને આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને દાવા ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદામાં તે મુજબ ફેરફાર કરવામાં આવે છે.

વર્ષ ૨૦૦૬ની દીવાની એપિલિકેશન નં. ૩૮૯૪ માં પસાર કરાયેલા ૧૩.૧૦.૨૦૦૬ ના આદેશ અનુસાર વીમા કંપનીએ વળતરની સંપૂર્ણ રકમ અને પ્રમાણસર ખર્ચ અને વ્યાજ જમા કરાવવું જરૂરી હતું અને જેમાંથી ૯૦ ટકા ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટમાં રોકાણ કરવાનું હતું અને ૧૦ ટકા દાવેદારોની તરફેણમાં વહેંચવાનું હતું.

દાવા ટ્રિબ્યુનલ, વીમા કંપની દ્વારા જમા કરાયેલી રકમમાંથી, જમા કરાવવાની તારીખથી રકમની વાસ્તવિક પરતફેડ સુધી વાર્ષિક ૭ ટકાના દરે સરળ વ્યાજ સાથે રૂ. ૮,૧૮,૦૦૦ ની તફાવત રકમ પરત કરશે.આ અકસ્માત વર્ષ ૧૯૯૭નો હતો.પરિવાર શિક્ષિત છે.તેથી, અમે ફિક્સડ ડિપોઝિટમાં કોઈ વધુ રકમ જાળવી રાખીશું નહીં.બાકીની રકમ દાવો ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વિવાદિત ચુકાદામાં નિર્ધારિત પ્રમાણમાં દાવેદારોની તરફેણમાં જાહેર કરી શકાય છે.

(અકીલ કુરેશી, ન્યાયમૂર્તિ)

(વિપુલ એમ. પંચોલી, ન્યાયમૂર્તિ)

(વીજેએન)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.